

ELS AMICS D'EUROPA

PUBLICACIÓ QUINZENAL

ÒRGAN DEL «COMITÈ D'AMICS DE L'UNITAT MORAL D'EUROPA»,

A BARCELONA I DELS SEUS ADHERITS I COL·LABORADORS

N.º 22

PRIMERA QUINZENA DE SETEMBRE

1918

COMENTARI

No fóra tal vegada fora de lloc un comentari a algunes de les paraules darreres de Lord Lansdowne sobre la pau esdevenidora. «Jo no crec—digué Lord Lansdowne fent seves paraules del general Smuts—que una victòria militar completa sigui possible en aquesta guerra per a cap dels grups bel·ligerants perquè això significaria una campanya interminable».

Probablement que paraules semblants havien acudit a molts. Ja eren també implícitament dites en les repetides declaracions dels Governos, de no voler destruir les nacions enèmigues. El Govern d'una qualsevol nació bel·ligerant europea que no té la intenció primera de aconseguir la pau posa en perill de mort l'Estat que governa. ¿Que significaria voler una victòria militar completa? «Significaria—respon Lord Lansdowne—que nacions deimades haurien de sostenir la guerra durant molts anys vinents, i tot això ¿amb quin resultat? El resultat fóra que posariem en perill la mateixa civilització que ens cal servir i protegir...»

I amb tot, els governs dels pobles bel·ligerants, tretes algunes frases previsoras que, si no són una ombra de remordiment, són només la prepa-

ració de noves polèmiques inútils sobre qui retardà les negociacions de pau definitives, semblen guiats per una política a favor de la guerra i, pitjor, a favor de l'odi entre nacions les més legítimament representatives de la civilització d'Europa.

Però per aquesta mateixa política del Govern, les frases pseudo-pacifistes dels governants i les mateixes polèmiques inútils, les d'ahir sobre qui era el causant de la guerra, i les d'avui sobre qui és culpable de la seva continuació, esdevenen més significatives. Les negociacions de pau, més o menys dissimulades i desviades començaren quasi tot just de començada la guerra.

Es que els Governos, fins en un període en que han estat despòtics, han trobat en contra de llur actuació alguna cosa més forta que no ells i llur poder.

I aquesta força no són els individus que poblen un país—que llavors, pel petit nombre de protestaris de la guerra, aquesta fóra bona i ben lícita.—Aquesta força més vigorosa que no la dels Governos, i que la de les voluntats efímeres de les masses governades és la mateixa Nació.

Hom parla sovint de la voluntat dels